

شماره:	باسمه تعالی	سوال درس: فارسی ۳ (دوازدهم)
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳
کلاس:	اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶	زمان امتحان: ۸۰ دقیقه
	دارالشهادت دانش آموزی شهر تهران	تعداد صفحه: ۴ صفحه
	پایه دوازدهم، رشته ریاضی، تجربی، انسانی	
	آزمون های نوبت اول	

قلمرو زبانی ۷ نمره

- ۱- معنی واژگان مشخص شده را بنویسید
- (۰/۲۵)
- ۱- آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای
- ۲- گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست.
- ۳- بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد
- ۲- در کدام گزینه معنای واژه « بنایی با سقف گنبدی یا به شکل هرم» دیده می شود؟
- (۰/۲۵)
- الف) رواق منظر چشم من آشیانه تست / کرم نما و فرود آ که خانه خانه تست
- ب) طاق ابروی تو را تا بست معمار قضا / روی من از قبله اسلام برگردیده است
- ۳- در عبارتهای زیر واژه های نادرست را بیابید و شکل درست آنها را در پاسخنامه بنویسید.
- (۰/۵)
- عشق به همه جایی مأوا نکند / بخروش چو شرزه شیر ارقند / واصفان هلیه جمالش به تحیر منسوب / پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد.
- ۴- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید
- (۰/۵)
- الف) انسان خیال می کند به (غایت القصوای - غایت الغصوای) مقصود خود رسیده است.
- ب) آن لذتها و (نشئه های - نشئه های) سرشار از خیال و احساس و ...
- ۵- کدام یک از بیت های زیر فاقد غلط املائی است؟
- (۰/۲۵)
- الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه صور
- ب) تن ز جان و جان ز تن مسطور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست
- پ) تا وارهی از دم سطوران / وین مردم نحس دیومانند
- ت) چو عاجز گشت خسرو در جواب / نیامد بیش پرسیدن صوابش
- ۶- کدام یک از جمله های زیر غلط املائی دارد؟ درست آن غلط را بنویسید.
- (۰/۵)
- الف) در شهر آرام و قرار و غمخوار و اندوهگسار نداشتم و از غربت آن به کار عدلیه پناه می بردم.
- ب) آن شب نیز ماه با تلالو پرشکوهش از راه رسید و قندیل زیبای پروین سرزد.
- پ) پس از گشت و گذار در گردشگاه آسمان، خسته از نشئه خوب آن «اسرا» به خواب رفتم.
- ت) امپراطوری های بزرگ هم مانند آدم ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند.
- ۷- در گروه کلمات زیر چند غلط املائی وجود دارد؟ فقط تعداد را مشخص کنید.
- (۰/۲۵)
- « سزا و لایق - وهم و تصور - انابت و توبه - تحفه و هدیه - تضرع و زاری - حلیه و زیور - ذل زدن و خیرگی - ظن و گمان - طیلسان و ردا - کازیه و جاکاغذی - مغان و عارفان - نمط و بساط - مباحات و سرافرازی »
- ۸- در هر یک از عبارتهای زیر نوع حذف فعل را مشخص کنید.
- (۰/۵)
- الف) به خدا اگر بمیرم که دل از تو برنگیرم
- ب) گفت والی از کجا در خانه خمار نیست.

۹- فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی (فعل اسنادی یا غیر اسنادی) بررسی کنید. (۰/۵)

الف) عقل گوید شش جهت حدّ است و بیرون راه نیست

ب) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست

۱۰- نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید. (۰/۵)

الف) ای مرغ سحر عشق ز پروانه پیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

ب) گر کسی وصف او ز من پرسد بی دل از بی نشان چه گوید باز

۱۱- از مصراع اول بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید و در پاسخنامه بنویسید. (۰/۵)

محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۱۲- نوع «را» را در هریک از بیت‌های زیر مشخص کنید. (۰/۵)

الف) فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

ب) فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده

۱۳- جمله سوم عبارت زیر با کدام الگوی صحیح گزینه‌ها مطابقت می‌کند. (۰/۵)

«محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند و عشق بسیار بارزش است»

الف) نهاد + مفعول + متمم + فعل ب) نهاد + مسند + فعل

ج) نهاد + قید + فعل د) نهاد + مفعول + مسند + فعل

۱۴- در متن زیر نوع وابسته و وابسته‌های هر گروه مشخص شده را مشخص کنید. (انمره)

ناچار هر روز دوتا کتاب خوب با خود می‌بردم تا با خواندن آن کتاب جالب به قله آرزوهایم برسم. سختی این راه‌ها هرگز

برارده خیلی محکم من غلبه نکرد. بلکه گام‌های حدوا استوارم را استوارتر ساخت.

قلمرو ادبی ۵ نمره

۱۵- بیت زیر به شیوه گفت‌وگو سروده شده است. این گونه گفت‌وگو در شعر، در اصطلاح ادبی چه نامیده می‌شود و از کدام شاعر

معاصر شعری به این شیوه، در کتاب درسی آمده است؟ (۰/۵)

گفتم: غم تو دارم گفتا غمت سر آید گفتم که ماه من شو گفتا اگر بر آید

۱۶- با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۰/۵)

ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند

الف) «گنبد گیتی» چه نوع اضافه ای است؟

ب) کاربرد «دیو سپید» از داستان هفت خوان رستم، کدام آرایه ادبی را ایجاد کرده است؟

۱۷- در بیت زیر شاعر از دو آرایه ادبی، در توصیف برف روی قله دماوند بهره برده است؟ آن دو آرایه را در پاسخنامه

خود نام ببرید. (نام بردن بیش از دو آرایه نمره منفی دارد). (۰/۵)

«تا درد و ورم فرو نشیند کافور بر آن ضماد کردند»

۱۸- با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۰/۵)

«عشق چون آید، برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را»

«نی، حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید»

الف) شاعر در بیت دوم با تکرار کلمات از چه آرایه ای استفاده کرده است؟

ب) شاعر برای تأکید بر ادعای خود در مصراع اول و با آوردن مصداق در مصراع دوم، کدام آرایه ادبی را در بیت اول به کار برده است؟

۱۹- با توجه به عبارت «یک روز دنیا به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.» به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. (۰/۵)
الف) واژه مشخص شده چه آرایه‌ای دارد؟
ب) از عبارت، یک کنایه بیابید و در پاسخنامه بنویسید.

۲۰- در مورد «مولوی» به دو سؤال زیر پاسخ دهید. (۰/۵)
الف) نام یک اثر منثور این شاعر و نویسنده را بنویسید. ب) «نی‌نامه» مشهورش از کدام اثرش برگزیده شده است؟

۲۱- نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. (۰/۵)
الف) کویر:
ب) از پاریز تا پاریس:

۲۲- ابیات زیر را کامل کنید. (۱)
ای بی‌خبر بکوش که صاحب‌خبر شوی
.....

«بیرون نمی‌توان کرد حتی به روزگاران
.....»

۲۳- در بیت زیر دو نماد بیابید. (۰/۵)
ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز
کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

قلمرو فکری ۸ نمره

۲۴- عبارت «عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید.» با کدام گزینه ارتباط بیشتری دارد؟ (۰/۵)

الف) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع
لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست
ب) بی‌عشق زیستن را جز نیستی چه نام است
یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است

۲۵- با توجه به مضامین ادبیات پایداری، مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (۰/۵)
- الف) شو منفجر ای دل زمانه
وان آتش خود نهفته میسند
- ب) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟
برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟

۲۶- با توجه به مضمون اجتماعی - سیاسی قصیده «دماوندیّه»، مفهوم نمادین کوه «دماوند» چیست؟ (۰/۵)

۲۷- در دو بیت زیر مقصود از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ (۰/۵)
الف) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند
تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
ب) گر کسی وصف او ز من پرسد
بی دل از بی نشان چه گوید باز؟

۲۸- هر یک از ابیات را به مفهوم متناسب خود در ستون مقابل وصل کند. (یک مفهوم غیر مرتبط است). (۱)

الف) رشوه‌خواری	۱) نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند
ب) بازگشت به اصل	۲) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد
ج) نکوهش بی‌خبری از عشق	۳) گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست
د) ترک خود کردن	۴) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست / با خود بودن به عشق در سامان نیست
ه) سختی راه عشق	

۲۹- بیت «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی» با کدام بیت مفهوم مشترک دارد؟ (۰/۲۵)

الف) مژده مژده مژده بده یار پسندید مرا سایه او گشتم و او برد به خورشید مرا

ب) هر که را اسرار حق آموختند مهر کردند و دهانش دوختند

۳۰- مفهوم درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۰/۲۵)

الف) پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (حفظ آبرو - خطا نکردن)

ب) شاهین تیزبال افق‌ها بودم. زنبور طفیلی شدم و در کنجی خزیدم. (پیر و ناتوان شدن - وابستگی و انزوا)

ج) حکومت‌های بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوءهاضمه می‌میرند. (حرص و طمع - از دست دادن ثروت)

۳۱- ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.

(۰/۵) الف) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد.

(۰/۵) ب) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند و خود را ایثار عشق کند

(۰/۵) پ) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.

(۰/۵) ت) یکی از یاران گفت: «از این بوستان که بودی ما را چه تحفه کرامت کردی»

(۰/۵) ث) گفت از بهر غرامت جامهات بیرون کنم گفت پوشیده‌است جز نقشی ز پود و تار نیست

(۰/۵) ج) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

(۰/۵) چ) هر که از ظن خود شد یار من از درون من نجست اسرار من

(۰/۵) ح) از سیم به سر یکی کله خود ز آهن به میان یکی کمر بند

شادی شما آرزوی ماست.

شماره:	بسمه تعالی اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ پایه دوازدهم، رشته ریاضی، تجربی، انسانی آزمون های نوبت اول نام دبیرستان:	شماره سندلی: پاسخ برگ درس: فارسی ۳	نمره با عدد: نمره با حروف:
نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳	
کلاس:		زمان امتحان: ۸۰ دقیقه	
		نام دبیر:	امضاء دبیر
		تعداد صفحه: ۲	

قلمرو زبانی ۷ نمره

- ۱- الف) (ب)..... (پ).....
- ۲-
- ۳- واژه نادرست: درست شده واژه:
- واژه نادرست: درست شده واژه:
- ۴- الف) (ب).....
- ۵- ۶- واژه نادرست: درست شده واژه:
- ۷-
- ۸- الف) (ب).....
- ۹- الف) (ب).....
- ۱۰- الف) (ب).....
- ۱۱- ترکیب وصفی (ب) ترکیب اضافی
- ۱۲- الف) (ب).....
- ۱۳-
- ۱۴- الف): (ب)..... (ج): (د):

قلمرو ادبی ۵ نمره

- ۱۵- /
- ۱۶- الف) (ب).....
- ۱۷- /
- ۱۸- الف) (ب).....

۱۹- الف) (ب).....

۲۰- الف) (ب).....

۲۱- الف) (ب).....

۲۲- اییات زیر را کامل کنید.

..... /

۲۳- (نماد اول) (نماد دوم)

قلمرو فکری ۸ نمره

۲۴- ۲۵-

۲۶-

۲۷- : / :

۲۸- (۱) (۲) (۳) (۴)

۲۹-

۳۰- الف)

..... (ب)

..... (ج)

..... ۳۱. الف)

..... (ب)

..... (پ)

..... (ت)

..... (ث)

..... (ج)

..... (چ)

..... (ح)